
SERİ

B

CİLT

57

SAYI

2

2007

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ

DERGİSİ

F.1

“Kar ve ığ Sözlüğü” Üzerine Bir Değerlendirme

Orhan Sevgi^{1*} ve Abdurrahim Aydın²

¹ İstanbul Üniversitesi Orman Fak. Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı,
Bahçeköy/İstanbul

² İstanbul Üniversitesi Orman Fak. Orman İnşaatı ve Transportu Anabilim Dalı
Bahçeköy/İstanbul

*Tel: (212) 226 11 00 (25299), Fax: (212) 226 11 13, e-mail: osevgi@istanbul.edu.tr

Kısa Özet

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Afet İşleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı ığ Grubu tarafından hazırlanan “Kar ve ığ Sözlüğü” terimler sözlüğü bakış açısından irdelenmiş ve söz konusu sözlükte yer alan Ormanlık Bilimleri'ne ait terimler incelenmiştir. Sözlükteki terimlerin % 10,9'una Türkçe karşılık kullanılmamıştır. Değerlendirilen 2144 terimin 639 tanesinde yabancı terimin okunuşu kullanılmış olup, oranı % 29,8'dir. Kar ve çığ konusunda Ormanlık Bilimlerinde kullanılan terimlerin madde başlığına göre 98 tanesinin yanlış terimle karşıldığı tespit edilmiştir. Bitki isimlerinin Latince kısımları kurallara uygun olarak yazılmamıştır. Bitki isimlerinin yazıldığı madde başlıklarından 25 tanesinin açıklaması yanlış yapılmıştır. Ayrıca eserin sonunda kaynaklar verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Terim, kar ve ıę, sözlük

An Assesment on “Snow and Avalanche Dictionary”

Abstract

Snow and avalanche dictionary, prepared by Avalanche Team within the General Directorate of Disaster Affairs, Ministry of Public Works and Settlement, was evaluated from the point of view to the topic, and nomenclature concerning forestry was scrutinized. There is no Turkish description for 10.9 % of the whole entries. 639 out of evaluated 2144 terms were described by the pronunciation of the pertaining word and corresponding to 29.8%. 98 terms, being used in forestry today, were wrongly described and Latin description of the plants were inappropriately given. 25 of these were entirely wrong. Additionally, there is no references at the and of the text.

Keywords: Term, snow and avalanche, dictionary

Yayın komisyonuna sunulduğu tarih: 11.02.2006

1. Giriş

Anlamları dar ve sınırları olan terimler, bilim dallarının, sanat ve meslek kollarının mensupları arasında kısa yoldan anlaşmayı sağlayan sözlüklere, Eskiden “istilâh” adıyla adlandırılan terim, “umumî veya adî kelimelerden farklı kelimeler” diye tanıtılmıştır (Zülfikar, 1991).

Bilim ve teknolojiye gelişmelere koşut olarak üretilen yeni kavramları veya bir bilim alanında yabancı dildeki mevcut kavramları Türkçe’de ifade etmek, zaman zaman güçlüklerle neden olabilmektedir. Bunun için birçok bilim dalında “Terimler Sözlüğü” yazılmış ve/veya yazılmaktadır.

Özellikle disiplinlerarası konularda sözlük yazma işi çok daha gerekli ve bir o kadar da güç olmaktadır. Çünkü sözlüğün yazar/yazarları eğer söz konusu disiplinlerin tümünün kavramlarına vakıf değilse bu durumda diğer disiplinler tarafından kullanılan yerleşik kavramlara dahi yeni karşılıklar üretilmeye çalışılmakta ve iş içinden daha da çıkılmaz hale gelebilmektedir.

Türkiye’de Latin alfabesiyle Fen Bilimleri’nde 243 adet terimler sözlüğü yazılmıştır (Sevgi, 2004). Fen Bilimleri’nin geniş çalışma alanına rağmen bu sayı oldukça azdır. Ayrıca terim sözlüklerinin nitelikleri de göz önünde tutulduğunda durum daha da düşündürücüdür. Örneğin bazı terim sözlüklerinde bazen terimin Türkçe okunuşu karşılık olarak verilirken, bazen de Türkçe karşılık yerine sözkonusu terimi açıklayan uzun çevirilere gidilmekte ve arzu edilen yarar sağlanamamaktadır.

Kar ve çığ araştırmaları birçok ülkede kurulan araştırma merkezlerinde yapılmakta ve çalışmalar da genellikle mühendislik dalları, matematik ve fizik bilimleri konularında yoğunlaşmaktadır. Örgütlenmeler de ülkelerin değişik birimlerinde meydana gelmiştir. Örneğin Avusturya’da Ormancılık Örgütü’nün alt birimi olarak kurulmuştur.

Çığ araştırmaları özet olarak; coğrafyanın, meteorolojik bir olay olduğundan iklimin, vejetasyon ile olan ilişkilerinden ve çığ meydana gelen yerlerin ormanlık havzaların içi ve/veya orman üst sınırında olmasından dolayı ormancılığın, bir hareket olayı olmasından dolayı fiziğin, teknolojinin ilerlemesi ile beraber hem fiziksel hem de matematiksel olarak modellenemesinden dolayı matematiğin, bir akışkan olduğu için akışkanlar mekaniğinin, inşaat mühendisliğinin ve örnekleri çoğaltılabilecek ilgili diğer bilim dallarının çalışma konuları arasına girmektedir.

Bu makalede Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Afet İşleri Genel Müdürlüğü’ne bağlı Çığ Grubu tarafından hazırlanan “Kar ve Çığ Sözlüğü” isimli eser, terimler sözlüğü bakış açısıyla irdelenmiş ve söz konusu sözlükte yer alan Ormancılık Bilimleri’nin doğrudan konusu veya yakın konusu olmakla beraber artık bilim diline kazandırılmış terimlerin yanlış karşılıkları tartışılmış ve kaynaklarıyla doğru karşılıkları verilmiştir. Yazarlar İngilizce, Fransızca ve Türkçe hazırlandığı belirtilen sözlüğe, ayrıca ek olarak İngilizce-Almanca olmak üzere “Dictionary of Torrent, Erosion and Avalanche Control” isimli bir bölüm de eklemiştir. Toplam 208 sayfanın ilk 8 sayfası giriş vb. ayrılmış, sayfa 9 – 143 arası sözlüğe ayrılırken ekler kısmına da sayfa 145-208’de yer verilmiştir. Toplam 2634 adet madde başlığında terimler açıklanmıştır.

2. Değerlendirme Yöntemi

Değerlendirme yöntemi olarak sözlüğün tanımlanması, amacının ortaya konulması, yabancı sözcükleri Türkçeleriyle karşılama oranları, Ormancılık Bilimleri’yle ilgili terimlerin karşılıklarının incelenmesi ve kaynak kullanımı açısından irdelenmiştir. Bu değerlendirmeler yapılırken ilgili kaynaklarda bulunan tanımlardan yararlanılmıştır. Yabancı sözcüklerin Türkçeleriyle karşılama oranları tespit edilirken terimler teker teker sayılmıştır. Türkçe olana IT, okunuşa IO, karşılığı olan yabancı sözcükler ise IY olarak ifade edilmiştir. Bazı terimler birkaç sözcükten oluşabildiği gibi, bazı terimler de tek sözcükten oluşur. Örneğin “Doğal Seleksiyon” terimi iki kelimeden oluşmuş tek bir terimdir (Tablo 1). Sayımla ilgili kısaltmalar Tablo 1’de verilmiştir.

3. Bulgular ve Değerlendirmeler

3.1. Sözlüğün tanımlanmasıyla ilgili değerlendirmeler

Hazırlanan sözlük içerik ve şekil olarak değerlendirilmiştir. Yayının bir “sözlük” olduğu kapakta belirtilmiş ve girişte “bu amaçla bir çok yayını ve bilimsel çalışmayı takip etmek..., özellikle yabancı dokümanları takip ederken, sunarken veya ülke içindeki farklı konumlarda ve mesleklerdeki ilgili kişiler ile bir araya geldiğinde ortak bir dil kullanamadığımız gerçeğini fark ettik.” ifadeleri yer almıştır. Ayrıca yazarlar “Umarız bu çalışmamız, çok sayıda meslek dalını ilgilendiren çığ konusunda ortak bir dil kullanabilmemize yardımcı olur ve bu afet türünün zararlarının azaltılmasında bir kilometre taşı olarak yer alır.” diye ifade etmişlerdir. Bu çalışmanın bir “Terim Sözlüğü” olduğu gerçeğinden hareketle terim’in ne anlama geldiğinin bilinmesinde yarar vardır. VARDAR ve ark., göre; “Terim: Özel bir bilgi ya da etkinlik alanına, bir bilim, uygulamaya ya da uzmanlık dalına özgü sözcük. Terimler uzmanlar arasında etkin bir bildirişim sağlanması için gerekli, temel nitelikli öğelerdir. Genel dilde geçerli olan çokanlamlılığa karşın, terim alanında tek anlamlılığa yönelik görülür. Bu olguya bağlı olarak daha hızlı bir yenileniş süreci ve yaratım etkinliği gözlemlenir” (Vardar ve ark. 1988) diye ifade etmiştir. Diğer bir tanıma göre; “Terim: Bilim ve sanat kavramlarından birini anlatan sözcüktür” (Öncül, 2000). HANÇERLİOĞLU, ise terim sözcüğünü daha açarak ve konuşma dilinde bulunan sözcüklerle karşılaştırarak şöyle ifade etmiştir; “Terim: Bilimsel ve sanatsal kavramları dile getiren sözcük... *Terim*’in önemi, konuşma dilindeki *sözcük*’lerden farklı olarak, herhangi bir bilim ve sanata özgü *tek anlamı*’ dile getirmesidir. Konuşma dilinde de kullanılan kimi sözcükler herhangi bir bilimde terimleşirse o bilime özgü tek anlam kazanırlar. Aynı sözcük başka bir bilimde başka bir tek anlam kazanabilir. Duyusal bütün anlamlarından temizlenmiş olan bilim terimleri hangi bilime özgüseler o bilimin sınırları içinde anlam taşırlar. Bu bakımdan *terim*’i *sözcük*’ten dikkatle ayırmak ve aynı sözcükle dile gelen terimleri konuşma diliyle ve öteki bilimlerin verdikleri anlamlarla karıştırmamak gerekir.” (Hançerlioğlu,

1996). Sonuç olarak bu çalışmada terimler esas alınmıştır. Yayının ismine de “Terim” kelimesinin eklenmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.

Yayının hazırlanışında “Sözlük” ve “Terimler Sözlüğü” ifadelerinin karıştırıldığı, buna bağlı olarak terimlerin sözlük alışkanlığıyla bazen karşılıklarının verildiği, bazen de açıklamalarının yapıldığı belirlenmiştir. Terimlerle ilgili yapılan çalışmalarda terimin kendisi kadar anlamı da önemlidir. Bundan dolayı terim sözlüklerinde terimlerin anlamı açıklanır. Yazarların ifade ettiği gibi “ortak bir dil kullanımı” için bu kaçınılmazdır.

Tablo 1. Terimlerin simgeleştirilmesinde kullanılan başlıca simgeler (Sevgi, 2004)

TERİM		EŞLEŞTİRME		SİMGE	
Türkçe Dizin	Yabancı Dizin	Türkçe Dizin	Yabancı Dizin	Türkçe Dizin	Yabancı Dizin
Genlik	Amplitude	Genlik=1T	Amplitude=1O	1T	1Y
Doğal Seleksiyon	Selection	Doğal=1T Seleksiyon=1O	Selection=1Y	1T 1O	1Y
Porfirsi Başkalaşım Kristali	Porphyroblast	Porfirsi=1O Başkalaşım =1T Kristali=1O	Porphyroblast=1Y	1T 2O	1Y
Kapalı Tohumlular	Angiospermous	Kapalı = 1T Tohumlular=1T	Angiospermous=1Y	2T	1Y
Eş Olmayan Gamet	Anisogamet	Eş=1T Olmayan=1T Gamet=1O	Anisogamet=1Y	2T 1O	1Y
Eşeyssel İki Biçimlilik	Sexual Selection	Eşeyssel=1T İki=1T Biçimlilik=1T	Sexual=1Y Selection=1Y	3T	2Y
Asit Toprakları Seven Canlı	Acidophilous	Asit=1O Toprakları=1T Seven=1T Canlı=1T	Acidophilous=1Y	3T 1O	1Y
Ekoloji	Ecology	Ekoloji=1O	Ecology=1Y	1O	1Y
Biyolojik Kontrol	Biological Control	Biyolojik=1O Kontrol=1O	Biological=1Y Control=1Y	2O	2Y

3. 2. Dizin

Terim sözlüklerinde amaç yazarların da belirttiği gibi “ortak bir dili kullanmaktır”. Amaçlanan ortak dil eğer Türkçe konuşan, düşünen ve yazan bilim/meslek insanları arasında oluşturulmak isteniyorsa bu durumda dizinin Türkçe yapılmasının gerekliliği açıktır. İngilizce dizin ancak İngilizce’den Türkçe’ye metin tercüme etmede veya yabancılarla bir “ortak dil” geliştirmeye yönelik bir çabanın ürünü olmalıdır. Asıl olan ise dizinin hem Türkçe-İngilizce hem de İngilizce-Türkçe olmasıdır.

3. 3. Yabancı sözcükleri Türkçeleriyle karşılama oranları

Sayım sonuçlarına göre toplam 2634 madde başlığında terimler açıklanmıştır. Bu maddelerin 288 tanesinde yabancı terimlerin karşılığı, beş veya daha fazla Türkçe sözcükle karşılanmıştır. Daha doğru bir ifade ile bunların Türkçe karşılığı yazılmamış onun yerine açıklama yapılmıştır. Bu rakam terim sayısının % 10,9’unu ifade etmektedir (Tablo 2). Yabancı terimler karşılanırken genelde 7 kalıp kullanılmış ve en çok 2Y 2T kalıbı kullanılmıştır. Toplam 2144 terimin 639 tanesinde en az bir sözcükte okunuş kullanılmış, bunun oranı %29,8’dir (Tablo 2). 639 terimin 191 tanesinde yabancı terimin okunuşu olduğu gibi kullanılmıştır. Sözcük sayısı olarak 4061 yabancı sözcük, 3834 Türkçe, 675 tane de okunuş olmak üzere Türkçe karşılıklarda toplam 4509 sözcük kullanılmıştır. Türkçe olarak kullanılan okunuşların oranı %15’tir. Yani bir yabancı kelime iki veya daha fazla sözcükle karşılanmıştır. Daha da ilginç bazı yabancı kelimeler başka yabancı kelimelerle karşılanmıştır. Örneğin sayfa 10’da “action” kelimesi “operasyon”la, sayfa 18’de “gully” “koridor”la, sayfa 55’te “area” “zon”la karşılanmıştır. “Bunların sayısı az (23 adet) olmakla birlikte oldukça düşündürücüdür. Hatta bazı yerlerde verilen terimin Türkçe karşılığında tekrar İngilizce ifadelerle açıklama yapılmıştır. Örneğin sayfa 51’de “Faceted snow” karşılığı olarak “Keskin köşeli kar. Yüksek sıcaklık gradyanı ile oluşan kinetik metamorfizma sonunda recrystallized snow, TG snow oluşur” denmekte, sayfa 44’te de “Dirty avalanche” karşılığı olarak “Kirli çığ. Çok fazla miktarda debris içerdiğinden bu ad verilmiştir” denmektedir. Bu örnekler çoğaltılabilir.

3. 4. Ormancılık bilimleriyle ilgili terimlerin karşılıklarının incelenmesi

3. 4. 1. Bitki isimleri

Eserde toplam 37 bitki ismi yer almıştır. Bitki isimlerinin Latince’leri yazılırken italik yazılmamış, cins isimleri küçük harfle yazılmıştır. Kurallara aykırı olarak 25 bitki ismi yanlış yazılmıştır. Bu bitkilerin önemli kısmı ayrı maddelerde gönderme yapılmadan ayrı madde başlıkları gibi sayılmıştır (Tablo 3). Oysa bitki isimlendirmelerinde isimler italik ve cins ismi büyük harfle tür ismi küçük harfle

başlamalıdır (Davis, 1965-85; Yaltırık ve Efe, 1996). Bunların dışında çarpıcı yanlış ifadeler ise;1) İngilizce “Birch” olarak ifade edilen kelimenin Türkçe karşılığı “Kayın Ağacı”, 2) “Larix americana” olarak verilen kelimenin Türkçe’si “Bir tür çam”, 3) “Ruscus Hypoglossum” olarak verilen kelimenin birçok Türkçe karşılığı varken, Türkçe’de hiç kullanılmayan uydurma bir isimle karşılanmasıdır (Tablo 3).

3. 4. 2. Ormanlık bilimleriyle ilgili terimler

Kar ve Çığ Sözlüğü’nde ormanlık bilimleriyle ilgili olarak 117 madde başlığında toplam 98 terim yanlış kullanılmıştır. Bunlardan 75 madde başlığı yanlış karşılanmış, 23 tanesinde tercih edilmeyen karşılıklar kullanılmıştır. Terim olarak kullanılmayan 19 madde başlığında çeviri hatası yapılmıştır (Tablo 3).

3. 5. Kaynak kullanımı

Eserin kaynakça kısmı yoktur. Bu durumda yazarların söz konusu terimlerin karşılıklarını ilk defa kendilerinin bulduğu ve kullandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak “ortak bir dilden” bahsedildiğinde bu ifadenin gereği olarak farklı bilim dallarının uzmanlığında olan terimlerin karşılıkları kullanıldığında o bilimin temel kaynaklarını kullanmak, hata yapmayı en aza indirmenin şartıdır.

Tablo 2. Eserde açıklanan yabancı terimlere karşılık kullanılan Türkçe terimlerin sayısı ve simgelerinin dağılımı

İngilizce Dizin	Türkçe Dizin	Terim Sayısı	Sözcük Sayısı ¹				Terim (%)
			İngilizce	Türkçe	Okunuş	Türkçe Toplum	
Bitki İsmi		37					
Açıklama ²		288					
1Y	1T	239	239	239		239	11,1
1Y	2T	157	157	314		314	7,3
1Y	3T	37	37	111		111	1,7
3Y	1O 3T	8	24	24	8	32	0,4

¹⁾ Bitki isimleri, açıklamalar ve işlem dışı kalan (virgüller ayrılarak bir başka kelime eklenmiş bunun da terime dahil olup olmadığı belli olmadığından) terimler dahil edilmemiş olup, toplam 2144 terim üzerinden yapılmıştır.

²⁾ Türkçe karşılığı beş veya daha fazla kelime olan terimler

Tablo 2'nin devamı

İngilizce Dizin	Türkçe Dizin	Terim Sayısı	Sözcük Sayısı	Terim (%)		136	136	6,3
			İngilizce	Türkçe	Okunuş	Türkçe Toplum		1,4
Bitki İsmi			37					
Açıklama			288					
1Y	2O		3	3		6	6	0,1
2Y		1T	24	48	24		24	1,1
2Y		2T	655	1310	1310		1310	30,6
2Y		3T	127	254	381		381	5,9
2Y		4T	23	46	92		92	1,1
2Y	1O		5	10		5	5	0,2
2Y	1O	1T	244	488	244	244	488	11,4
2Y	1O	2T	38	76	76	38	114	1,8
2Y	1O	3T	12	24	36	12	48	0,6
2Y	2O		46	92		46	46	2,1
2Y	2O	1T	5	10	5	10	15	0,2
2Y	3O	1T	1	2	1	3	4	0,0
3Y	2O		3	9		6	6	0,1
3Y	3O		1	3		3	3	0,0
3Y		1T	3	9	3		3	0,1
3Y		2T	41	123	82		82	1,9
3Y		3T	122	366	366		366	5,7

Tablo 2'nin devamı

İngilizce Dizin	Türkçe Dizin	Terim Sayısı	Sözcük Sayısı	Terim (%)		136	136	6.3
			İngilizce	Türkçe	Okunuş	Türkçe Toplum		1.4
3Y	2O	1T	5	15	5	10	15	0.2
3Y	2O	2T	2	6	4	4	8	0.1
4Y		1T	1	4	1		1	0.0
4Y		2T	4	16	8		8	0.2
4Y		3T	5	20	10		10	0.2
4Y		4T	24	96	96		96	1.1
4Y	1O	1T	4	16	4	16	20	0.2
4Y	1O	2T	5	20	10	5	15	0.2
4Y	1O	3T	14	56	42	14	56	0.7
4Y	2O	2T	2	8	4	4	8	0.1
Değerlendirilen Terim Sayısı			2469					
İşlem Dışı Kalan Terimler			165					
Toplam			2634	4061	3834	675	4509	100

Tablo 3. Ormancılık bilimleri açısından yanlış veya tartışmalı olanlar ile çeviri hatası yapılan terimler

Nu.	Sayfa No.	Terim	Sözlükte Kullanılan Karşılığı	Doğru Karşılığı	Değerlendirme ¹	Doğru Karşılığın Kaynakları
1	9	Abies lasiocarpa	Dayanıklı ve yapraklarını dökmeyen bu çam türü Kuzey Amerika, Tayvan Kuzey Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa’da bulunur.	<i>Abies lasiocarpa</i> Hook. Alpin göknarı	1	ELİÇİN 1971, 1980, ELER 1991 a, b
2	11	Alder (alnus glutinosa)	Kızılağaç	1) Alder (<i>Alnus</i>): Kızılağaç 2) <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. Adi Kızılağaç	1	KAYACIK, 1981, ELİÇİN 1980, ELER 1991a,b, YALTIRIK 1993, KORAL ve ark. 2000
3	11	Alder bushes	Ak ağaç çalılıkları	Kızılağaç çalılıkları	3	
4	11	Alpine pasture	Alp tipi çayırılık	Orman üst sınırında bulunan otlak ve meralar	3	
5	11	Altitude	Yükseklik	Yükselti	1	ÇEPEL 1990, ELER 1991 a, b
6	11	Altitude factor	Yükseklik faktörü	Yükselti faktörü	1	
7	12	Angle of incidence	Işın çarpma açısı	Gelme açısı	3	
8	12	Angle of reflection	Işın yansımaya açısı	Yansımaya açısı	3	
9	12	Angle of refraction	Işın kırma açısı	Kırılma açısı	3	
10	12	Antecedent precipitation	İlk yağış	Önceki yağış	3	REDHOUSE 1979
11	12	Antecedent snow melt	İlk kar erimesi	Önceki kar erimesi	3	REDHOUSE 1979
12	12	Antecedent soil moisture	İlk toprak nemi	Önceki toprak nemi	3	REDHOUSE 1979
13	13	Aridity	Yağış azlığı nedeniyle oluşan kuraklığı ifade eden terim	Kuraklık	1	ELER 1991 a, b, GÜNEY 2003
14	13	Arrangement, chessboard	Dama dizilimli düzenleme	Satranç tahtası düzeninde	2	TAVŞANOĞLU 1948, GÖRCELİOĞLU 2003
15	14	Aspect (Orientation of slope) (flank)	Yönelim, eğim düzenleme	Bakı	1	ÇEPEL 1990, ELER 1991 a, b, GÜNEY 2003
16	14	Aspect of snow-covered slope	Karlı yamacın eğimi	Karlı yamacın bakışı	3	
17	15	Avalanche channeled	Akış hattı bir kanal şeklinde olan çığ	Yatak çığı, sınırlanmış çığ	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005

¹⁾ Değerlendirme ölçütleri: 1) tamamen yanlış kullanılan, 2) Kullanımı tercih edilmeyenler, 3) Terim olmayıp, çeviri hatası yapılan madde başlıkları

Tablo 3'nin devamı

18	16	Avalanche unconfined	Akış hattı geniş ve düz alanlarda bulunan çığ	Yayvan (Sınırlanmamış) çığ	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
19	17	Avalanche channel	Akış hattı dar veya vadi tipinde olan çığ patikası	Yatak çığı, sınırlanmış çığ	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
20	17	Avalanche class	Çığ sınıflaması	Çığ sınıfı	2	
21	17	Avalanche control measures	Çığ kontrol yapıları	Çığ kontrol önlemleri	3	
22	18	Avalanche gully	Çığ koridoru	Çığ oyuntusu	2	
23	19	Avalanche map	Çığ afet haritası	Çığ haritası	1	
24	19	Avalanche mound	Çığ tepeciği, Çığın hızını kesmek için doğal malzemeden yapılan tümsekler	Toprak setler, toprak tümsekler	2	UZUNSOY / GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
25	20	Avalanche protection forest	Çığ önleyici orman	Koruma Ormanı	1	ÇEPEL 1995
26	21	Avalanche track	Akış hattı	Çığ yolu, çığ patikası	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003
27	22	Average maximum snow depth	Maksimum ortalama kar derinliği	Ortalama maksimum kar derinliği	3	GÖRCELİOĞLU 2005
28	23	Ban-forest	Çığ önleyici orman örtüsü	Koruma ormanı	1	
29	24	Bedrock	Temel kaya	Anakaya	1	ELER 1991 a, b, GÜNEY 2003
30	25	Birch (<i>Fagus orientalis</i>)	Kayın ağacı	1) Birch (<i>Betula spp.</i>) Huşlar 2) Beech (<i>Fagus spp.</i>) Kayın Ağacı 3) <i>Fagus orientalis</i> Lipsky Doğu Kayını	1	BOZKURT 1990, GEZER 1991, KAYACIK 1981, YALTIRIK 1993, 1994, ELİÇİN 1980, ELER 1991 a, b, KORAL ve ark. 2000
31	27	Broad-leaves (forest, decidius)	Geniş yapraklılar orman	Yapraklı orman	2	GEZER 1991, ÇEPEL 1990
32	31	Clear (to) (grub (to))	Ormanı tahrip etmek	Alan hazırlığı	1	

Tablo 3'nin devamı

33	31	Clear cutting	Gençleştirme işlemi (ormancılık)	1) Clear cutting: Tıraşlama kesim 2) Gençleştirme: Regeneration	1	GEZER 1991, ELER 1991 a,b
34	31	Clearance in the forest	Ormanın iyileştirilmesi	Öneri yok	3	
35	31	Clearing and grubbing	Orman toprağını temizleme	Bak. 32	1	
36	32	Climatic change	Tüm dünyada veya özel bir alanda bir zaman periyodu içinde iklimde meydana gelen gerçek değişimlerdir	İklim değişimi	1	
37	32	Climatic variation	İklim değişimleri	İklim değişkenliği	1	
38	32	Clumps of snow	Ağaçların üstünden kar örtüsü üstüne bir kar kümesinin düşmesi	Samıl (San, Zambul, Pelese) düşmesi (Meşcere tepe çatısının üzerinden kar düşmesi)		TDK 1963-1993
39	34	Coniferous forest	İğne yapraklılar ormanı	İğne yapraklı orman	2	
40	34	Confined avalanche	Patika çığı (akışı yanal olarak sınırlanmış çığ)	Yatak çığı (sınırlanmış çığ)	2	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
41	35	Contour-line	Eş yükseklik eğrisi	Eş yükselti eğrisi, tesviye eğrisi	1	GEZER 1991, ELER 1991 a,b
42	36	Creep	Kar örtüsünün yavaşça eğim ile içsel hareketi	Sürünme ¹ (Sünme)	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2005
43	36	Creep (to)	Akmak	Bak. 42	2	
44	36	Creep factor	Akma Faktörü	Sürünme Etkeni	2	
45	36	Creep tension	Akma gerilimi	Sürünme gerilimi	2	
46	36	Creeping	Akma	Bak. 42	2	
47	39	Deciduous forest	Yaprak döken ağaçlardan oluşan orman	Bak. 26	2	
48	41	Deforestation	Ormanı tahrip etmek, orman açma. Genellikle tarımsal, endüstriyel veya yol inşası için orman örtüsünün temizlenmesi ve/veya kesilmesi	Ormansızlaşma	1	
49	44	Discharging of snow by trees	Dallardan karın düşmesi	Ağaçlardan kar düşmesi	3	

¹⁾ Sürünme (sünme): çoğunlukla kar örtüsünün içsel deformasyonu olarak tanımlanır ve toplam hareketten kaymanın çıkarılması suretiyle belirlenir. Kayma ise, kar tabakasının zemin üzerinde yamaç aşağısına doğru yavaş ya da hızlı bir tempoda yer değiştirmesidir (GÖRCELİOĞLU, 2005).

Tablo 3'ün devamı

50	47	Earth terrace for reforestation	Yeniden ağaçlandırma amaçlı teraslama	Ağaçlandırma terası	3	BALCI 1996, UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, ÜRGENÇ 1998
51	47	East slope	Doğuya eğim	Doğu yamaç veya doğu bakı	1	
52	49	European stone-pine	Avrupa'ya özgü bir tür kayalık çamı	İsviçre Fıstık Çamı (<i>Pinus cembra</i> ssp. <i>cembra</i> L.)	1	ELİÇİN 1980, ELER 1991 a, b
53	50	Evergreen forest	Yeşil kalan ağaçlardan oluşan orman	Herdem yeşil orman (sürekli yeşil orman)	2	
54	51	<i>Fagus orientalis</i> (birch)	Kayın ağacı	Bak. 30	1	
55	52	Fir (silver fir) (fir tree)	Kökнар	1) Fir: Gökнар 2) Silver fir: <i>Abies alba</i> Mill. (Ak Gökнар)	1	ELİÇİN 1980, ELER 1991 a, b
56	52	Fir-tree (fir) (silver fir)	Kökнар	Bak. 55	1	
57	53	Flank (orientation of slope) (aspect)	Yönelim, eğim düzenleme	Bak. 16	1	
58	53	Flowing avalanche	Uçan çığ (Bir kar tabakasının veya zeminin üzerinden akar kar tabakasının oluşturduğu, alt kısmındaki çekirdekte yoğun bir kütle bulunan çığ türü)	Akan çığ	2	
59	54	Forest, coniferous	Kozalaklı orman	Bakınız 39	2	
60	54	Forest deciduous	Geniş yapraklılar orman	Bakınız 47	2	
61	54	Forest canopy	Orman örtüsü	Meşcere kapalılığı	1	ÇEPEL 1990, ELER 1991 a,b
62	59	Gap	delik	Açıklık, boşluk	1	REDHOUSE 1979
63	60	Glade	Orman alanı (orman içinde ağaçları seyrekleşmiş alan)	Orman içi açıklık	2	
64	60	Glide (to)	Akmak	Kayma	1	
65	62	Grub (to) (clear(to))	Ormanı tahrip etmek	Bak. 32		
66	62	Gully	Kanal	Oyuntu	1	UZUNSOY/ GÖRCELİOĞLU 1985, GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
67	63	Hackmatack, <i>Larix americana</i> (larch)	Bir tür çam	1) <i>Larix</i> : Melezler 2) <i>Larix americana</i> Michx.: Amerikan Melez Ağacı	1	YALTIRIK 1988, 1994, GEZER 1991, ELİÇİN 1971, 1980, ELER 1991 a, b

Tablo 3'ün devamı

68	69	Inclination of supporting plane	Engelleme düzlemi eğimi	Destekleme düzlemi eğimi	3	
69	69	Instability	Stabil olmayan	Duraysız	2	
70	73	Krummholz	Bir tür dağ çamı (pinus mugo)	Dağ Çamı (Mugo Çamı)	1	ELİÇİN 1971
71	75	Larch, Larix americana (Hackmatack)	Bir tür çam	Bak. 67	1	
72	77	Lodgepole pine (Pinus contorta)	Kuzey Amerika'nın batısında yetişen ve inşaatla kullanılan hafif gövdeli bir çam türü	<i>Pinus contorta</i> Dougl. ex Loud.: Kumsal çamı	1	
73	79	Map of Avalanche (avalanche danger map)	Çığ afet haritası	Çığ haritası (Çığ tehlike haritası)	1	
74	81	Micro-clima	Küçük klima	Mikroklim	1	ÇEPEL 1983, ELER 1991 a,b
75	82	Mountain ash (rowan tree) (sorbus torminalis)	Üvez ağacı	1) <i>Sorbus</i> : Üvezler 2) <i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz. Akçağaç Yapraklı Üvez veya Kuş Üvezi	1	KAYACIK 1975, YALTIRIK 1994, ELİÇİN, 1980, ELER 1991 a, b
76	83	Negative slope incline	Negatif Yamaç eğimi	Ters Eğim	1	BAYOĞLU 1997
77	83	Ninepines	Bir tür çam	Latinesi verilmemişinden değerlendirilememiştir	1	
78	84	North side	Kuzeye bakan yamaç	Kuzey taraf	1	
79	84	North slope	Kuzeye eğimli arazi	Kuzey bakı veya kuzey yamaç	1	
80	85	Obstacle surrounded by the avalanche	Çığı çevreleyen engel	Çığ tarafından çevrelenen engel	3	
81	86	Orientation of slope	Yönelim, eğim düzenleme	Bakınız 16	1	
82	87	Pasture	Çayırılık	Mera, Geniş Otlak	1	ELER 1991 a, b, ULUOCAK 1975
83	88	Percolate ¹	Süzülmek	İngilizce terimin Türkçe okunuşları kullanılmıştır	1	ÇEPEL 1993, ÖZHAN 2004
84	89	Picea engelmannii (engelmann spruce)	Kuzey yarımküredeki sıcak ülkelerde bulunan bir ladin türü olup, yaz kış yaprağını dökmeyenler.	<i>Picea engelmannii</i> Parry. : Engelman ladinini	1	YALTIRIK 1988, ELİÇİN 1971, 1980.
85	89	Picea orientalis (spruce)	Ladin ağacı	1) <i>Picea</i> : Ladinler 2) <i>Picea orientalis</i> (L.) Link. Doğu ladinini	1	YALTIRIK 1988, 1994, ELİÇİN 1971, 1980, ELER 1991 a,b

¹ Belirtilen İngilizce terimin ormanlık kaynaklarında Türkçe okunuşları kullanılmıştır. Dolayısıyla Türkçe karşılığı verilememiştir.

Tablo 3'ün devamı

86	89	Pine (<i>Pinus sylvestris</i>)	Latin çamı	1) <i>Pinus (Pinus):</i> Çamlar 2) <i>Pinus sylvestris</i> L.: Sarıçam	1	YALTIRIK 1988, 1994, ELİÇİN 1980, ELER 1991 a.b, KORAL ve ark. 2000
87	89	<i>Pinus albicaulis</i> (white bark pine)	Yerlerde sürünen cinsten bir çalı olup, Pasifik Kuzey Amerikadağlarında bulunur. Küçük, morumsu kahve renkli, oval tohumlu görünümlü bir çam türüdür. Kuzey Amerika'nın batısında yetişen ve inşaatta kullanılan hafif gövdeli bir çam türü	<i>Pinus albicaulis</i> Engelm.: Beyaz Kabuklu Çam	1	ELİÇİN 1971, 1980, ELER 1991, a.b
88	89	<i>Pinus contorta</i> (lodgepole pine)	Belli bir zaman içinde belli bir alana düşen yağmur miktarı	Bak. 72		
89	92	Protected reforestation area	Korumalı ağaçlandırma alanı	Korunan Ağaçlandırma Alanı	3	
90	96	Rainfall	Yağış bulutu	Yağmur, yağış	1	
91	96	Rainfall cloud	Yağış şiddeti	Yağmur bulutu	2	
92	96	Rainfall intensity	Çığa maruz kalıp hasarlı olan ağaç gövdesi	Yağmur (yağış) şiddeti	2	BALCI 1978
93	96	Reaction wood	Yeniden ağaçlandırma	Reaksiyon odunu; çekme veya basınç odunu Orman içi ağaçlandırma, Yapay gençleştirme	1	BOZKURT 1973, ELER 1991 a.b
94	97	Reforestation	Bağıl yükseklik (iki nokta arasındaki yükseklik farkı)	Bağıl Yükselti	1	
95	97	Relative altitude	Üvez ağacı	Bak. 75	1	
96	102	Rowan tree (mountain ash) (<i>sorbus torminalis</i>)	Su erozyonu	Çizgi Erozyonu <i>Ruscus hypoglossum</i> (L) Atdili, Dere Kirazı, Gelinküpesi, Yalova Mercanı	1	BAYTOP 1997
97	102	Runnels	Noel çiçeği			
98	102	<i>Ruscus Hypoglossum</i>	Sarı çam	Bak. 86	1	
99	104	Scots pine (<i>pinus sylvestris</i>)	Mevsim boyunca yağış almayan alanlarda bulunan bitki türü	Çalı	1	ELER 1991, a.b
100	104	Scrub	Köknar	Bak. 55	1	
101	107	Silver fir (fir) (<i>fir tree</i>)				

Tablo 3'ün devamı

102	109	Slide cycle (avalanche cycle)	Çığ süreci Kayma kütükleri (başlanma bölgesinde zeminin üzerine yatık olarak monte edilen ve sınırlı bir kar derinliği için karın kaymasının önüne geçilmesi işine yarayan ağaç kütükleri)	Çığ döngüsü Çapraz ve Yatık Gövdeler (Genellikle kayan kar tehlikesine karşı eğim yönüne dik yamaç üzerine çapraz veya düz gövdeler (kütük değil) bırakılmaktadır.	3	
103	109	Slide trunk	Ağ şeklinde çığ önleme yapısı (çelik)	Kar ağları	2	GÖRCELİOĞLU 2003
104	115	Snow net	Üvez ağacı	Bak. 75	1	
105	120	Sorbus torminalis (rowan tree)	Ladin ağacı	Bak. 85	1	
106	121	Spruce (picea orientalis)	Başlangıç bölgesinin en alt sınırı (eğimin ilk değiştiği hat) Dayanıklı ve yapraklarını dökmeyen bu Çam türü Kuzey Amerika, Tayvan, Kuzey Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'da bulunur	Yayvan çığlarda başlangıç bölgesinin en alt sınırı	3	WEIR 2002
107	121	Stauchwall (buffer line)	Kereste hasatı	Tomruk üretimi	1	
108	124	Subalpine fir (abies lasiocarpa)	Tetiklemek	Tetikleyici	1	
109	129	Timber harvest	Orman örtüsünde süresizlik	1) Sınır (Kesim) hattı. (Genellikle yatak (sınırlanmış) çığlarında çığın yanal akış hattı ile orman örtüsünün kesiştiği yer) 2) Sınır (Kesim) hattı. (Buzul vadisi duvarında son buzulun maksimum kalınlığını gösteren hat)	1	
110	131	Trigger	Tripod	Üçayak, Ağaç çatki	2	TAVŞANOĞLU 1974, GÖRCELİOĞLU 2003,2005
111	131	Trimline	Bir kanal içinde akmayan çığ	Sınırlanmamış çığ, yayvan çığ	2	GÖRCELİOĞLU 2003, 2005
112	132	Unchanneled avalanche	Bitki örtüsü geliştirme amaçlı ankraj	Herhangi bir isim önerilmemiştir	1	
113	133	Vegetation anchors	Su bölüm hattı	Havza	2	
114	134	Watershed (water divide)				
115	138					

Tablo 3'ün devamı

116	139	Whitebark pine (Pinus albicaulis)	Yerlerde sürünen cinsten bir çalı olup, Pasifik Kuzey Amerika dağlarında bulunur. Küçük, morumsu kahve renkli, oval tohumu görünümlü bir çam türüdür.	Bak. 87	1	
117	131	Trigger factor	Tetik etkisi	Tetikleyici etken	1	

4. Sonuç ve Öneriler

İncelenen “Kar ve Çığ Sözlüğü” isimli çalışmada;

- 1) Sözlük olarak kapakta belirtilen eser içerik olarak “Terimler Sözlüğü”dür.
- 2) Eserin girişinde kimlerin bu yayından yararlanabileceği hususu yani kimlerin kullanımının hedeflendiği belirtilmemiştir. Bununla birlikte eser incelendiğinde yazım şekli ve içerik olarak; kar ve çığ konusunda yeterince İngilizce sözlük bilgisi olmayan konuyla ilgili bilim adamlarınca yazılmış İngilizce yayınlarda bulunabilecek terimlerin Türkçe karşılıklarının bulunmasına yardımcı olunması amaçlandığı anlaşılmaktadır.
- 3) Metin İngilizce dizin temel alınarak yazılmıştır.
- 4) Toplam 2634 madde başlığında terimler açıklanmıştır. Bu terimlerin % 10,9’unda Türkçe karşılık hiç kullanılmamıştır.
- 5) Toplam 2144 terimin 639 tanesinde, en az bir sözcükte yabancı terimin okunuşu kullanılmış, bunun oranı % 29,8’dir.
- 6) Sözcük sayısı olarak 4061 yabancı sözcüğün, 3834’ü Türkçe, 675’i de okunuş olmak üzere Türkçe karşılıklarda toplam 4509 sözcük kullanılmıştır. Türkçe olarak kullanılan okunuşların oranı % 15’tir.

Eser Ormanlık Bilimleri açısından incelendiğinde;

- 7) Bitkilerin isimlerinin Latince kısımları kurallara uygun olarak yazılmamıştır.
- 8) Bitki isimlerinin yazıldığı madde başlıklarından 25 tanesinin açıklaması yanlış yapılmıştır.
- 9) Kar ve Çığ konusunda Ormanlık Bilimlerinde kullanılan terimlerin madde başlığına göre 98 tanesinin yanlış terimle karşılandığı tespit edilmiştir. Terim olmayıp ormanlıkla ilgili 19 madde yanlış çevrilmiştir.
- 10) Eserin sonunda kaynaklar verilmemiştir. Fakat eserde kullanılan terimlere bakıldığında yeterince kaynak kullanılmadığı sonucuna varılmıştır.

Öneriler;

Konu birçok bilim dalının ilgilendirdiğinden yazarlar diğer bilim dallarındaki uzmanların da katkılarını sağlamalıdır. Ayrıca söz konusu eserin daha geniş kesimlerce kullanılması için dizinin Türkçe yapılması gereklidir. Eserin kullanılabilirliğini arttırmak için kullanılan yabancı terimlerin bulunduğu sayfa numaralarını içeren dizinler arkaya eklenmelidir. Eksik Fransızca terimlerin tamamlanması gerekmektedir. Arkaya ek yapılan metin ya çıkartılmalı ya da ana metinle ilişkilendirilmelidir. Ormanlık

Bilimleri'yle ilgili görüşlerimiz dikkate alınarak metnin tekrar yazılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu eksikler tamamlanabilmesinin en temel şartı da Türkçe'nin tüm gücünün yazarlarca kullanabilecek şekilde kaynak taramasının yapılmasıdır. Her terimin Türkçe karşılığı ayrıntılı olarak taranmalıdır.

Kaynaklar

- Anonim, 2003.** Kar ve Çığ Sözlüğü (İngilizce – Fransızca – Türkçe). Su Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Balci, A.N., 1978.** Kurak ve Nemli İklim Koşulları Altında Gelişmiş Bazı Orman Topraklarının Erodibilite Karakteristikleri. İÜ. Yay. No: 2402, Orman Fak. Yay. No: 248, İstanbul.
- Balci, A.N. 1996.** Toprak Koruması. İÜ. Yay. No: 3947, Orman Fak. Yay. No: 439, İstanbul.
- Bayoğlu, S., 1997.** Orman Transport Tesis ve Taşıtları (Orman Yolları). İÜ. Yay. No: 3969, Or. Fak. Yay. No: 434, İstanbul.
- Baytop, T., 1997.** Türkçe Bitki Adları Sözlüğü. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 578.
- Bozkurt, A.Y. 1973.** Ormancılık Terimleri Sözlüğü (Ağaç Teknolojisi, Orman Ürünleri Endüstrisi. Değerlendirme, İşbilgisi). İ.Ü.Yayın No:1754, O.F.Yayın No. 192. Matbaa Teknisyenleri Basımevi, İstanbul.
- Bozkurt, A.Y., 1990.** Ormancılık Terimleri Sözlüğü. Sayfa:535, İÜ. Yay. No: 3618. Or. Fak. Yay. No: 414, İstanbul.
- Çepel, N.,1983.** Genel Ekoloji. İÜ.Yay. No: 3155, Orman Fak. Yay. No: 352, İstanbul.
- Çepel, N., 1990.** Ekoloji Terimleri Sözlüğü. İÜ. Yay. No: 3618, Or. Fak. Yay. No: 414, İstanbul.
- Çepel, N., 1993.** Toprak-Su-Bitki İlişkileri. İÜ. Yay. No: 3794, Fen Bilimleri Enstitüsü Yay. No:5, İstanbul.
- Çepel, N., 1995.** Çevre Koruma ve Ekoloji Terimleri Sözlüğü. Sayfa: 232, Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı Yayınları 6.
- Davis, P.H., 1965 – 1985.** Flora of Turkey and Aegean Islands. Vol.I-IX, Edinburgh.
- Eler, Ü., 1991a.** Türkçe-İngilizce Ormancılık Sözcük ve Deyimleri. Orman Bak. Or. Gen. Müd., Ankara.
- Eler, Ü., 1991b.** İngilizce-Türkçe Ormancılık Sözcük ve Deyimleri, Orman Bak. Or. Gen. Müd., Ankara.
- Eliçin, G., 1971.** Sözlük I Gymnospermae. (Latince, Türkçe, Fransızca, İngilizce, Almanca) Küçük Boy Baskı.
- Eliçin, G., 1980.** Sözlük (Bitki Adları). İÜ. Orman Fak. Yayınları, İstanbul.
- Gezer, A., 1991.** Açıklamalı Ormancılık Terimleri Sözlüğü (Türkçe-İngilizce, İngilizce-Türkçe). Ankara.
- Görcelioğlu, E., 2003.** Sel ve Çığ Kontrolü. İÜ. Yay. No: 4415, Or. Fak. Yay. No: 470, İstanbul.

- Görçelioğlu, E., 2005.** Sel ve Çığ Kontrolü Yapıları. İÜ. Yayın No: 4555. Or. Fak. Yay. No: 487, İstanbul.
- Güney, E., 2003.** Toprak – Bitki Ekocoğrafya Sözlüğü. Çantay Yayınevi.
- Hançerlioğlu, O., 1996.** Felsefe Sözlüğü. 10. basım, Remzi Kitabevi, 516,
- Kayacık, H., 1975.** Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistematığı. III. Cilt Angiospermae (Kapalı Tohumlular). İÜ. Yay. No: 2080, Or. Fak. Yay. No: 219, Üçüncü baskı.
- Kayacık, H., 1981.** Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistematığı. II. Cilt Angiospermae (Kapalı Tohumlular). İÜ. Yay. No: 2766, Or. Fak. Yay. No: 287, Dördüncü baskı.
- Koral, S., Z. Suludere ve C. Ayvalı, 2000.** Biyoloji Terimleri Sözlüğü. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları. 2. Baskı.
- Öncül, R., 2000.** Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü. Milli Eğitim Bakanlığı Yay:3410, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi:1220, Sözlük Dizisi:4.
- Özhan, S., 2004.** Havza Amenajmanı. İ.Ü. Rektörlük Yay. No: 4510, Orman Fak. Yay. No: 481, İstanbul.
- Redhouse, 1979.** İngilizce – Türkçe Sözlük. 1152 sayfa, Altıncı baskı.
- Sevgi, O., 2004.** Fen Bilimleri Sözlüklerinde Türkçe Kelime Kullanımı. V. Türk Dil Kurultayı (20-26 Eylül 2004), Bildiriler Kitabı.
- Tavşanoğlu, F., 1948.** Sel Derelerinin Islahı ve Çığlara Karşı Yapılar. T.C.Tarım Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü Yayınlarından, Sayı:69, Ankara.
- Tavşanoğlu, F.,1974.** Sel Yataklarının Tahkimi (Dağlık Arazi Dere Havzalarında Sel Kontrolü). İÜ. Yay. No: 1972, Or. Fak. Yay. No: 203, İstanbul.
- TDK, 1963-1993.** Derleme Sözlüğü. 12 Cilt.
- Uluocak, N., 1975.** Mera ve mera amenajmanı ile ilgili kavramlar ve bazı önemli terimler. *İ.Ü. Orman Fak. Dergisi* Seri B. 25(1):147-168.
- Uzunsoy, M.O. ve E. Görçelioğlu, 1985.** Havza Islahında Temel İlke ve Uygulamalar. İÜ. Yayın No: 3310, Or. Fak. Yay. No:371, İstanbul.
- Ürgenç, S.İ., 1998.** Ağaçlandırma Tekniği. İÜ. Yay. No: 3994, Orman Fak. Yay. No: 441, İstanbul.
- Vardar, B., N. Güz, E. Öztokat, O. Senemoğlu ve E. Sözer, 1988.** Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. ABC Kitabevi.
- Weir, P. 2002.** Snow Avalanche Management in Forested Terrain. Land Management Handbook No:55. Canada.
- Yaltrık, F.,1993.** Dendroloji II. Angiospermae. İÜ. Yay. No: 3767, Or. Fak. Yay. No: 420, İstanbul.
- Yaltrık, F., 1994.** Dendroloji Gymnospermae – Angiospermae. İÜ. Yay. No: 3836, Or. Fak. Yay. No: 431, İstanbul.
- Yaltrık, F. ve A. Efe, 1996.** Otsu Bitkiler Sistematığı. İÜ. Yay. No: 3940, Or. Fak. Yay. No: 10, İstanbul.
- Yaltrık, F., 1988.** Dendroloji I Gymnospermae (Açık Tohumlular). İÜ. Yay. No: 3443, Or. Fak. Yay. No: 386, İstanbul.
- Zülfikar, H., 1991.** Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 569, Ankara.